

laglökas krångel och knep — det, att man är för litet bevandrad med de lagar, hvarest desse måste handla och icke tänker sig sina afsigter utsatta för så mycket hinder, som ligga i lagarna. Vi äga nu t. ex. en lag, som är grundlag och kallas Tryckfrihets-förordning. Den, som är advokat (om man nemligen dermed förstår en lagkunnig), kan ej undgå att veta, att i denna lag finnes ett sådant stadgande: *Utgifvare af dagblad och periodiska skrifter vare alltid, i afseende på ansvaret, ansedde såsom författare.* Men när man vet detta; så kan man omöjligen, med Er, lägga någon till last, att han "farit ut mot utgifvaren af ett blad, för hvad han meddelar," ehuru uttryckligen han ock må göra det "såsom blott referent inför allmänheten." När man fruktar att blifva slagen på fingrarna för denna grad af okunnighet i lagen och ej dess mindre vill vara, ehuru icke advokat, likväl granskare och bestraffare i juridiska ämnen; så kan man icke älska dem, som känna lagen, än mindre blottställa sig för misstanken att tillhöra deras klass, som borde känna den, ja till och med svårligen undvika att hata lagen själf.

Jag kan icke påstå, att det skulle vara mig oangenämt, om jag finge den befattning eller det fullmäktigskap, Ni om-talar, att emot Allmänna Journalens utgifvare föra talan för den smädelse, han låtit Er kungöra. Ty jag är icke nog liberal, att tro det vara lofvet eller en vinst för tryckfriheten, att medborgares och embetsmäns integritet lättsinnigt behandlas, att man ostraffadt grimacerar öfver dem, såsom de der jagat rättvisans Gudinna åt öknen o. s. v. Jag tror således, att jag temligen väl skulle komma ut med att föra en ansvars-talan emot er utgifvare — ja, jag vågar gissa, att om jag finge för-

ordnande dertill, han icke skulle komma ostraffad ifrån sin förgripelse. Vore jag en af Herr Halls domare; så skulle jag på eget bevåg stämma honom, i den fulla förtröstan, att han ej kunde undgå att göra mig offentlig afbön.

Då, om Ni följde med er utgifvare, att biträda honom i rättegången och låta åskådare, liksom rättvisan, betrakta med bindel för ögonen (?) ej blott Er utan ock er sak, skulle vi komma att närmare utreda, huru detta om bör rätteligen förstås, som skall frälsa Er från straffet för alla tillvitelser mot Herr Halls Domare. Som nu emedlertid "*verba valent ut numeri*;" så har jag tagit edra ord, efter hvad jag funnit dem värda; och deras verkliga halt blir säkert destomera ostridig i hvarje läsa-res ögon, ju mer man ser Er draga baklänges för tillämpningen af dessa ord, ju mindre Ni vågar Er fram med öppna anklagelser mot dem, Ni vill svärta. Härigenom tror Ni Er naturligtvis ej kunna beskyllas att träda i denne advokats fotspår, som gjort vår tryckfrihet den största skada. Härmed kan Ni omöjligen åsyfta någon ensidig publicitet, någon ensidig opinion. Det var icke så, som den store smädeskrifvaren lör fram, i den tid han nemligen gjorde verklig skada med sin läghet — jag talar ej om den tid, då han, kolrande af raseri, berusad af sin framgång, började förakta alla undanflykter, upphörde att tala genom om och retirera för hvarje tillämpning, men också därför såg sin bana snöpligt slutad, blef på en gång oskadlig och föll, ett varnande exempel. Vill man likna honom, m. H., i något annat än hans fall; så får man icke genast i början bortlägga den försigtighet, som så länge uppehöll honom.

Efter mitt omdöme (märk, m. H., efter mitt, som likväl icke berättigar mig

att yttra någon ting förgripligt, och ej heller blefve giltigare derigenom, att det vore blott *mitt* och instämde med ingen annans) kan jag omöjligen med heder inlåta mig i strid om en dom, som jag icke känner, eller framlägga för allmänheten kritiker öfver ett arbete, som ej kommit under allmänhetens ögon. Som utgifvaren af detta blad tillåtit mig förklara, att han är af samma tanka; så har Ni ej misskänt honom, då Ni "icke velat falla honom besvärlig med er replik." Hvad Ni, med Allmänna Journalens utgifvare, "på liberalitetens och publicitetens vägnar," finner Er värdigt, blir för er räkning — och för denne utgifvares. Om Ni en gång, erkännande hederns fördrän och uppfyllande den, så vidt den ännu kan uppfyllas, besörjer tryckning af den dom, Ni offentligen klandrat, eller Ni dertill tvingas genom ett åtal; så skall jag söka att göra mig reda för, hvad Ni klandrat. Om jag då, lika med Er, finner deri något klandervärdt och jag företager mig att offentligen yttra mig deröfver; så skall jag likväl göra det på ett helt annat sätt, än det Ni behagat välja. Jag skall säga parter och domare rena sanningen, så vidt jag förstår. Om jag säger något, som innefattar en svår tillytelse, för att låta af läsaren tillämpas på den ene eller andre; så skall jag ej bäfva att se den i ansigtet, som det angår, ej feget förskansa mig bakom ett *om*, för att låta hela tillvitelsens tyngd falla på den smädade och ingen ansvarighet på mig.

Om jag icke affekterar äran att *helas* för liberal; så kommer det ej deraf, att jag icke vill vara det eller att jag icke tror mig i sjelfva verket vara det, men endast deraf, att jag icke vet, om deri ligger någon ära. Kan hon vinnas genom en så liten förtjenst; visserligen tilldömer jag mig henne då. Men vet Ni, hvad jag sna-

rare skulle anse för en förtjenst, för ett anspråk på ära? Det är en viss naturlig fiendtelighet, en viss antipathi hos alla dem, som hata liberaliteten i alla sina gerningar och allt sitt väsende, men vid vissa utomordentliga tillfällen sätta sig till att skråla i hennes namn för enskilda afsigter. Dessas otidighet, när jag någon gång kommer i strid med dem, har för mig ett otroligt behag. Jag läser deri hvarje gång ett vittnesbörd, att jag icke glömt skaldens förmaning: *sök dagligt mer förtjent af deras ilska blifva*. Och hvarje gång jag ser utgifvaren af Stockholms Courier på samma sätt handteras, lyckönekar jag honom att kunna njuta deraf på samma sätt. Den, som bestrider honom hans karakter af liberal, har sjelf stämplat sin liberalitet; och den sak, man försvarar med förnekande af en så uppenbar, så allment vitsordad sanning, har derigenom en icke mindre tydligt stämplad syftning, utan afseende på den större eller mindre laglighet, hvarpå dess försvar möjligen må kunna stödjas.

Att utgifvaren af detta blad förlåter Er att hafva ställt er artikel direkt till honom, derpå bör Ni ej tvifla. Han känner säkert det ställe i Tryckfrihets-Förordningen, som jag här ofvan citerat. Ehvad han för öfrigt skulle hafva utmärkt sitt stycke såsom *insändt* eller icke; så skulle det hos Er ej hafva hulptit honom — hos Er, som förklarar det "*komma på ett ut*," "hvad taktik han nyttjat eller *tillåtit* att nyttjas i sin artikel." Det är endast när frågan gäller Allmänna Journalen, som Ni ser en skillnad imellan hvad redaktörn skriver sjelf och hvad han meddelar såsom blott *referent* inför allmänheten.

Förlåt nu, Ni sjelf, om icke min utgifvare tål nog motsägelser i sitt eget blad. Tilläfventyrs är han alldeles oöfvad i konsten att skriva för begge parterna och fan-

na rättvisan i alla mål likgiltig, endast fördelarne värda att förfäktas. Han har gjort sig till en lag att sjelf kungöra alla de motsägelser, som erbjudas honom och han ej kan vederlägga; och derigenom tror han sig hafva gjort nog för sitt anspråk på oväld. Den stund, han skulle upplåta sitt blad till en tummelplats åt alla meningar, allt käbbel, allt smädligt och förgrifligt ofog, skulle han dock snart ej mer se sig i stånd att uppfylla de kunders önsknningar, hvilka försåge honom med dylik liberalitet.

*Brefskrifvarens vedersakare
Smädelsens fiende.*

UTLÄNDSKA NYHETER.

Neapel. De nya parlaments-deputerade för provincien omkring hufvudstaden äro: Marin-Capitainien Bausan, Gen. Major Begani (han som försvarade Gaeta), Cardinal Firrao, Presten Pelliccia, Melchior Dellico, Advocaterne Berni och Ruggeri, Riddare Galdi, Köpmannen Ces, Ginostons.

Wienska Kabinettet har till Neapelska hofvet afgifvit en officiell note af d. 1 Sept., med förklaring öfver orsakerna till rustningarna i Italien, hvilka ej skolat hafva annat ändamål än att bibehålla lugnet i Lombardo-Venetianska riket och friden på hela halfön. Neap. regeringen har imedertid utskrifvit öfver hela riket en requisition på hästar och mulåsnor. Tidningarna gifva uttryckligen till känna, att ett fiendtligt anfall befaras. Riksförståndaren har gifvit Öfvergeneralen tillkänna, att H. K. H:s Gemål åtagit sig att sjelf brodera fanor åt de tappra 64 militär-bataljonerna. — Dock skickar Österrike till Neapel en Minister (Gr. v. Bombelles, f. d. Österrikisk Min. i Dresden). Där emot berättas från München, att som hofvet förnummit, det Neap. hofvet ämnar sända en Minister dit, så har befallning afgått till gränserna att icke släppa honom inom Baierska rikets område. En Neap. Officer, som ankommit till Stuttgart, för att inbenta upplysningar om rustningarna i Tyskland, har fått befallning att inom 24 timmar lemna Würtembergiska staterna; och då han icke fick verkställa sin föresats att resa öfver Tyrolen, emedan Österrikiska och Baierska Ministrarne ne-

kade att påskrifva hans pass, måste han resa öfver Frankrike.

D. 12 Sept. blefvo flera Neapolitaner och en utlänning häktade och öfverlemnade åt domstolarne. De äro anklagade för en sammansvärjning mot allmänna lugnet. — Boktryckarne hafva fått befallning att ingen ting trycka utan allmänna Sakerhets embetets censur. —

På Sicilien synes föga återstå att göra, innan hela ön underkastat sig sig förening med Neapel. Gen. Fl. Pepe hade d. 6 Sept. ankommit till Messina med sin Generalstab och begifvit sig följande dagen till Melazzo, för att bryta upp mot Palermo. Öfverste Costa, med den division, som intagit Caltagirone, hade d. 5 inryckt i Caltanisetta och följande dagen slagit en Palermitansk corps af 1500 man Infanteri och 200 Cavalleri, då 150 man stupade och hela artilleriet (4 kanoner) togs. D. 8 ämnade han angripa S. Cataldo. Palermitanerne försvarade sig då ännu i Ficarra i Valle di Messina; i Valle di Catania innelade de Bronte. Af sednare datum berättas dock, att Palermo föreslagit förening, med vilkor att Sicilien till Parlamentet sänder lika många deputerade som Neapel; hvilket också anses nödvändigt, om ön skall få njuta sina fri- och rättigheter och icke behandlas såsom lydprovinz, då stridiga nationaltänkesätt bildat sig i båda dessa riken och Sicilien alltid måste öfverröstas i parlamentet, i fall dess deputerade äro i så ringa antal mot de öfriga.

Det säges, att f. d. Neap. Ministern i Wien, Fust Ruffo, ämnar bivista congressen i Troppan.

Spanien. Mera sann och högsint liberalitet, ljusare åsigt och renare nit har ingen lagstiftande magt någonsin visat, än de Spanska Cortes nu. Icke blott Spaniens egna angelägenheter handhafvas så, att på dessa få månader flere felaktiga författningar blifvit rättade och flera goda vidtagne, än hvad man trott decennier behöfvat att uträtta; äfven mänskligheten i allmänhet och främlingen hafva funnit de ädlaste förespråkare i Spanska folkets ombud. De hafva till öfverläggning uptagit och tros otvifvelaktigt antaga (enligt några underrättelser hafva de redan antagit) ett af Olivero gjordt förslag, att Spanien skall vara en okränkbar fristad för alla utländska personer och egen- dom, och att äfven i krig inga repressalier skola äga rum. "Det är våra representanter," hetar det, "som först införa denna förädlande grundsats i Europeiska folkkrätten."

Genom ett Kungligt decret hafva Biskoparna förlorat en rättighet, som de, efter Inquisitionens

upplösning, tillvällat sig, att med straff belägga vissa skrifers utgifvande, läsning eller införande. — Hr. Vittorica, som bestridde majoraters fullkomliga afskaffande genast, ansåg dem dock icke nödvändiga för adelns och thronens uprätthållande, såsom mången kunde påstå, för att göra Cortes misstänkta att vilja förstöra monarkien. Andra artikeln af förslaget om Majoraterna antogs d. 15 Sept. enligt följande, af M. de la Rosa föreslagna redaction: "de nuvarande ägare af de uphållda majoraterna kunna fritt disponera hälften af den dit hörande egendom; den andra hälften kunna, efter deras död, deras omedelbara arvingar lika fritt disponera. D. 16 antogs 3, 4, 5 och 6 Art. af förslaget; 7 och 8 art. återtog utskottet; 9 art. antogs och innehåller, att kyrkor, kloster, andeliga corporationer och, med ett ord, sådana stiftelser, som kallas död hand, kunna icke förvärfva fast egendom. Sedan äfven 10 art. var antagen, återlemnades förslaget till utskottet att å nyo redigeras. Detta har sedermera skett och förslaget är definitivt antaget; men ryktet förmäler, att Konungen öfver på för första gången skall använda sitt veto. — De andelige egendomarne (klostren) äro uphäfva och deras besittningar hemfalla nationen, till betalande af dess skuld. Sanchos motion om Tiggare-murkarnes (Frayles) reform är disputerad; Cortes tyckas vilja antaga utskottets project.

Klubbarne eller de så kallade patriotiska sällskaperna äro förbjudna öfver hela Spanien. Underrättelserna från flera provincer hafva påskyndat detta beslut, som redan på förhand var verkställt i Sevilla af Gen. Odonozu och i Valencia af Xefe politico. De ultra-liberale knota förfärligt. Samma Cortes-beslut innehåller dock, att hvarje Spanjor äger ytra sig om statsaker, då han icke bryter emot lagarne; men att sammankomster, till öfverläggningar, icke få hållas, om de icke, såsom i England, äro auctoriserade af en ortens auctoritet. — Cortes hafva beslutit, att Afancesados återfå fullkomlig medborgare-rätt och all sin egendom.

Gouverneuren i Cadiz, D. Cayet. Valdez, är nämnd till Krigsminister.

Portugal. D. 15 Sept. har Lissabon förklarat sig för den constitutionella saken. Den dagen firades årligen, såsom Portugals befrielsesdag och en allmän mönstring med trupperna hölls. Nu hade Regeringen icke vågat anbefalla någon sådan; ty hvar man visste, att hvad som skett i Porto, skulle då äfven gå för sig i hufvudstaden. Befall-

ningen till trupperna att, på nationalhögtiden, hålla sig inne uppröde sinnena och påskyndade utbrottet. Kl. 5 e. m. uttågade ett, af sin Quartermästare intalt och af sin Öfverste-Löjtnant anfördt, regimente ur sin Kasern upp på stora Rocio-torget, med föresats att, i fall företaget misslyckades, stöta till Porto-trupparne. Men alla väntade endast första teknet. Regimentets rop: "Lefve constitutionen! Lefve Konungen!" uprepades mångtusendfallt af folket, och snart hade hela garnisonen förenat sig med regimentet. Soldater och folk fordrade fram Juiz do Povo (Folks-domaren) som i långliga tider endast ägt skuggen af sin magt och representation. Han kom, och folket lät genom honom nämna en ny regering, bestående af den allmänt vördade Biskop Freyre, som två gånger undanbedt sig Patriarkatet, öfverbefälhafvaren för Cavalleriet Grefve de S. Pavo, Geniegeneralen Azedo, som var ur tjänst, Grefve Penafiel, Gen. Major Rezende (den förste, som fordrade fram Juiz do Povo), samt Hr. Braancamp d. y., en af de rikaste och mest älskade medborgare, måg till Napoleons Adjutant de Narbonne. Staden illuminerades genast; lugnet var fullkomligt; folkets kloshet och moderation exemplariska; ingen enda människa förolämpades det ringaste; alla ärenden gå sin jemna gång. Intet skepp släpptes ur hamnen och de nya till Brasilien ännu gällionerne blifva kvar i Portugal. Engelsmännen togo ingen del i revolutionen. (och det säges, att många inskeppat sin egendom, för att sända den till England). Befallningar afgingo genast till citadellet att skjuta Kongl. salut; till Gr. Barbacena att göra halt med sina trupper tills ytterligare ordres; till Regeringen i Porto, till nord-arméen o. s. v. Öfverskriften på den officiella tidning, som genast utkom och utförligt berättar dessa händelser, är: "Lefve Kon. Johan VI! Kongl. Braganziska husets dynasti! Vår heliga religion! Cortes, som skola nngöra vår nya constitution!" Underrättelser öfver Spanien innehålla, att Porto-Juntan intägat i Lissabon, där den genast förenat sig med den där utnämnda.

Tyska blad innehålla följande om de gamla Portugisiska Cortes: De tre ståndens medel-commission utnämndes af Konungen, af hvilken den ensam berodde. Den bestod blott af adelsmän. Endast vid den nuvarande regeringen hafva medlemmar af tredje ståndet fått inträde. Det är dock anmärkningsvärdt, att provisoriska juntan i Porto har medlemmar af Adeln, Presterskapet, Universiteterna, köpmän och landtmän. År 1808 vid Franska truppernas inbrott taltes om att sammankalla landets Notables, för att på sätt och

vis uttrycka nationens önskaningar och, så mycket som möjligt, sätta sig emot den då varande Franska regeringens sönderstycknings-planer. Men denna församling visade oförmodadt så djerfva och tillika så kloka afsigter, talte så högt om fädernesland och constitution, att Marskalk Junot förvånades. Folkschefen i Lissabon (Juiz do Povo) afgaf ett memorial om nationens behof, om dess rättigheter och de institutioner, hon fordrade. Genast uplöstes församlingen; några Doctorer från Coimbra fågä befallning att lemna staden, och militär-regeringen herskade ensam.

Frankrike. Tidningarne äro fulla af berättelser om den nya Hertigen af Bordeaux och de grannländer, som i anledning af hans födelse blifvit sagda. Det är märkligt, att han icke heter Louis; utan Henry Charles Ferdinand Marie Dieudonné d'Artois, Duc de Bordeaux, petit fils de France. Konungen har sagt: "detta är en ny Henric;" och allt hvad som om honom säges och med honom företages, refererar sig till Henric IV. Han kallas på förhand Henric V.

I anledning af Prinsens födelse, torde, till sinneas lugnande och partiernas närmande till hvarandra, många arresterade blifva försatta i frihet. För hvardera af de på d. 29 Sept. födda gossar äro i sparbanken deponerade 200 Francos. Deras annor betalas för en månad ur Kongl. Skattkammaren. Tjugu för skuld bysatta personer utlösas.

England. Inga färskare nyheter därifrån, än af d. 30 Sept. Engelska posten, som kunnat komma sist. Söndag, hade ännu i går icke kommit. Enligt Tyska tidningar kommo d. 28 tre depecher från London till Dover; efter den siste afgick ett fartyg, för att, som det sades, hämta Grefvinnan Oldi och 16 andra vittnen för Dröttningen. Samma dag hade 12 paketbåtar ankommit med passagerare, hvaribland Lord Ellenborough, hvilka ville vara tillbaka i London till d. 3 dennes. Fle- ra väntades. -- Grefvinnan Oldi hade d. 28 i Boulogne väntat på underrättelser; men oförmodadt kom en Italiensk Öfverste med bref från Paris, hvarpå hon, med 5 eller 6 andra vittnen, återvände till Paris. D. 29 lärer hon dock hafva varit åter i Boulogne.

Under 1812 och de båda följande åren hade Lord Valentia rest på kusten af Abyssinien och Melinda, för att åt England söka nya handels-etablissementer uti ruinerna af Portugisiska väldet. Alla ankarplatsar och hamnar äro redan besatta af

Engelsmän. Ingången till Röda hafvet är nu tillstängd genom den befästade ön Socotora. Persiska viken är på samma sätt stängd; hon beskyddas af Engelska batterier och etablissementer äro gjorda på de vid dess norra kust belägna öar. Dessa öar togos år 1816 i besittning af Engelsmännen, under förevändning, att de icke funnos på någon i England graverad charta, ehuru de förut varit occuperade af Portugiserna.

Tyskland. Storhertigdömet Darmstadts andra Ständskammare har, såsom bekant är, beslutet sina sessioners offentlighet och underställt sitt beslut Storhertigens sanction. Denna är nu meddelad, och hvarje deputerad får för hvarje session en inträdes-billet, med förbindelse att företrädesvis lemna den till personer från sitt district.

Polen. Landtbådens kammare vid Riksdagen har hållit något litet tal med sin Marskalk (Taleman), som nekade protocollernas justering.

Amerika. Hela Konungariket Santa Fé var, enligt sista underrättelserna (början af Augusti), i insurgenternas våld, utom städerna Cartagena och Sta Marta, med en del af provinsen. Montillo, med en styrka af 2600 man, hade sitt högkvarter i Turbaco, och hans förposter voro ganska nära Cartagena, som var med yttersta omsorg befästadt. En depeche gick från Kongl. Gouverneuren i Cartagena Gen. de Torres till Montillo, med anbud för denna att gå i Spansk tjänst, med bibehållande af sin rang. Montillo svarade, att han ämnade genast belägra staden; ville Gouverneuren ge sig, så skulle han sedan underhandla.

Turkiet. Fästningen Prevesa har, efter två dagars strid, gifvit sig d. 28 Aug. och Ali son, Veli, frivilligt öfverlemnadt sig åt commendanten för Turkiska flottan. Afven Bergslottet Suly gaf sig; hela Epirus underkastade sig frivilligt; Parga föll och commendanten, Ali brorson, flydde till Storherrns nåd. Säkert lärer vara, att Ali volat fly och sändt agenter till Italien, hvilka där deponerat penningar och dyrbarheter. Hans flotta skall hafva gifvit sig och Turkarna öfrykt i Jannina. Längre torde Ali icke kunna försvara sig och sina 25 mill. piaster.

STOCKHOLMS COURIER

Måndagen den 23 October.

Sine ira, studio et metu.

LAGFARENHET.

(Forts. fr. N:o 84.)

Ödmjukt Embets-Memorial.

Höglofl. Kongl. Hof-Rätten har behagat lemna mig del af den förklaring, som Herr Landshöfdingen, tillförordnade Öfver-Ståthållaren och Commendeuren Friherre Edelcreutz och Herr Lands-Secreteraren von Sydow gemensamt afgifvit öfver mitt sednare Embets-Memorial af den 12:te sistlidne April, i målet angående Torparen Anders Anderssons i Granhatten, hans hustrus och husfolks arresterande, med mera; hvilken förklaring går derpå ut, att allt hvad jag, i anledning af Herr Justitiæ-Ombudsmannens remiss, emot Landshöfdinge-Embetets förfarande i detta mål har anmärkt, skall vara mindre befogadt; att Herr Landshöfdingens och Lands-Secreterarens klandrade åtgärder och beslut voro rättmätiga och grundade på lagarnes vanliga tillämpning, och att förthy det af mig gjorda ansvars-påstående borde till alla delar ogillas.

Mycket kunde väl, i anledning af berörde förklaring, anföras och vidare utvecklas; men jag bör ej förlänga skriftvexlingen och uppehålla målets slut. Jag har andragit grunderna för min Embets-talan; Herr Friherren och Landshöfdingen

samt Herr Lands-Secreteraren hafva sökt att dessa grunder vederlägga och sina åtgärder försvara: målet är således utredt och ankommer nu på Domarens pröfning.

En enda påminnelse finner jag dock böra tilläggas.

Herr Landshöfdingen Friherre Edelcreutz har i förklaringen yttrat, det jag skall mera utaf främmande inflytelse, än af egen drift, emot Herr Landshöfdingen rigtat Advocat-Fiscals-Embetets stränghet. Detta omdöme kan jag icke vidkännas eller medgifva. Jag har nu, såsom alltid, sökt följa lag och rätt, och icke känt annan driffjäder än embets-pligten. För främmande inflytelser har jag ej eller, hvarken på ena eller andra sidan af saken, varit blottställd.

Det måste gifvas en laglig medelväg emellan allt för mycket och allt för litet; emellan det öfverdrifna i påstående och anspråket på fullkomlig ansvarslöshet. Denna medelväg tror jag mig hafva träffat, genom det påstående jag i detta mål afgifvit, grundadt på en lag, som innehåller 3:ne bestraffnings-grader, nemligen penningböter, suspension på viss tid, och embetsförlust, *efter omständigheterna*, sådane som qualificera graden af den värdslöshet eller det oförstånd, lagen här förutsätter såsom grund för embetsfelet; (ty att det här blifvit begånget upsåtliga, af hat

och illvilja, eller för vänskap, eller mut och vinning, dertill har ingen anledning förekommit); hvilka omständigheter det alltså tillhör domaren, men ej actor, att pröfva och deraf beroende ansvars-graden bestämma: på en lag, hvarefter Konungens Befallningshafvandes embets-trott, lika som domares, skola bedömmas, och som ofta, under min långa embets-tid, blifvit lämpad till de slag af embetes fel, hvilka till art och egenskap mer afvikit ifrån egenskapen af *orätt dom*, än det nu i fråga varande, som består i lagstridiga beslut om personers häktande samt ransakan i deras hus och således äger likhet med *orätt dom* eller utslag.

Om påståendet gillas, följer deraf, att de felaktige embetsmännen äfven skola skadan ersätta; det är blott beloppet af denna ersättning, som jag, efter enskilda parternes förbehåll, lemnat till deras eget utförande. Stockholm den 3 Junii 1820.

E. P. LAURIN.

Att förestående afskrift är lika lydande med det uti Kongl. Svea Hof-Rätts Advocat-Fiscals-Contoir förvarade concept-memorial, betygar

J. E. JERSTRÖM.

Cancellist i Kongl. Svea Hof-Rätt och Amanuens i Advocat-Fiscals-Contoret.

(Forts. e. a. g.)

Om examina och akademisk upfostran för embetsmän.

(Forts. från N:o 82.)

Man har skämtat öfver det fordom under den så kallade frihets-tiden existerande påbudet, att *acta publica* (grundlagarna) skulle läsas på gymnasierna. Man har haft rätt att finna detta orimligt, emedan gymnasierna äro inrättade för de egentliga vetenskapernas elementer, men man har

haft orätt, om man sträckt sitt skämt till hela den vetenskapliga undervisnings-tiden. Det är en blygd att se ynglingar, utexaminerade från akademierna, färdiga att inträda i Rikets tjänst, ja kanske redan anställda dervid, icke känna det ringaste af rikets heligt besvurna grundlagar, basen för alla andra lagar och för medborgares frihet, ja ofta okunniga om hvad dessa grundlagar heta, kanske hvad grundlag betyder. Hvad skulle man säga, om man finge höra lärda män, genom sin ställning i samhället färdige att blifva nationens representanter, tro, att t. ex. Konungen i sitt Statsråd afdömer vanliga rättegångar. Sådant kan dock inträffa, ty den akademiska pröfningen hindrar det icke; och man kan således på förhand taga för afgjort, att det inträffar, utan att några exempel anföras.

Dessa medborgerliga kunskaper tror man det vara tid nog att förvärfa, då man kommer på en plats, der deras användande är *ålagdt*. Staten kommer således att äga en särskild kast, som ensam innehar dessa kunskaper. Men huru ägas de äfven af dessa privilegierade? Huru ofta har man icke hos högt uppsatta embetsmän förspott den gröfsta okunnighet i stats-hushållning, finance-lära, grundlagar o. s. v.? Huru ofta hafva ej gamla trosartiklar och fördomar gällt i stället för sannt *raisonnement*?

Att menniskor, för hvilka tiden och bildningen äro främmande, icke kunna uppfylla tidens kraf, sådant är naturligt. I stället för beläsenhet och vana eller förmåga att tänka i juridiska eller ekonomiska ämnen, få de inpräglade trosläror, dem de icke äga nog logik att pröfva, utan på hvilka de aflägga tro- och huldhets-ed, samma gång då de aflägga den för Konungen. Inkastade i ett Collegium eller så kal-

ladt verk, insupa de dess mögliga grundsatser, hvilka gått i arf sekler igenom. Den, som sjelf icke tänkt och icke vet, hvad andra tänkt, han måste haka sig fast vid satser, som drifvas af äldre och förmän, dem han skall betrakta såsom orakel. Dessa hafva fått sin vishet på samma sätt; och det är således lätt förklaradt, hvarföre dylika inrättningar aldrig följa tiden, utan stadna på den punkt, der man först ställde dem. Hela vår förvända politik, i afseende på handel, näringar och all inre ekonomi, har sin rot i denna ruttnade massa af Collegii-vishet, hvilken inträngt i hvarje springa af statsbyggnaden, såsom ohyra i ett gammalt trädhus, och är lika svår att utrota som den. I Collegier kan man conservera missfoster i tankans värld, likasom missfoster i den animaliska conserveras i spiritus vini.

Endast genom en dylik tanklös routine och råhet kan man förklara den abominabla fräckhet, hvarmed orätt och våld så ofta försvaras. Man vill t. ex. icke begripa lagen efter dess bokstaf, utan efter den gamla slentrianen. Har en gammal vana lärt, att det eller det missbruket går an, ehuru det må vara rakt stridande mot lagen; så öfvas det och försvaras, och man skrattar åt de narrar, som vilja ifrå för den enkla rättvisan. Har det en gång blifvit vedertaget att t. ex. utleta brott genom tortur, så anse de okunniga människorna sådant för ett oundgängligt ransakningssätt. Man må bevisa dem med logik, att det är lika onyttigt som grymt; — de begripa icke, om ett raisonnement är logiskt riktigt eller icke. Man må säga dem, att länder finnas, der lugn och säkerhet bibehållas utan tortur, utan olaga arresteringar; man må predika detta, så mycket man behagar — de tro det icke; och man måste nästan förlåta dem, om de, som sjelfve

ingen ting veta, misstro en annans upgifter. Alldeles så är det med skråväsende, med skogshushållning, med handels tvång &c. &c.

Råheten och oförmågan att tänka (jemte ett från dessa källor alltid flytande högmot) äro således oftare orsaken till våld, förtryck o. s. v. än någon naturlig grymhet eller förvändhet i anlag.

Afven så går det med dylika människor, då de skola filosofera och politicera, om huru det bör vara inrättadt i en stat. Allt hvad som går utom de gamla compendierna och collegierna, allt hvad som endast kan begripas, genom ett fullkomligt lossande från gamla, af informatorer och tanter inpräglade grundsatser, allt det är naturligtvis falskt. — Men hur skall man bete sig, om man vill vederlägga? Jo, då tager man sig först en ömklig ton, skränar om *angifvelser*, om majestätets förolämpande &c. — Hjelper då icke ens detta, utan spefåglarne bevisa, att de handlat efter lag; så samlar man all sin lärdom, påminner sig hvad som står i Wåh-lins handbok i Svenska historien och andra symboliska böcker, kastar fram vissa vinkar om nyhetskrämeri, om vådan af förändringar i det bestående, emedan man icke känner, huru andra författningar kunna lyckas, (och deri har man fullkomligt rätt, NB. med den lilla påminnelse, att, om man sjelf icke känner, måste man dock icke antaga, att samma okunnighet nödvändigt vidlådar alla).

Härvid kan man icke underlåta några betraktelser öfver den strid, som redan flere år varat och ännu räcker, angående den så kallade ministerial-styrelsen. Utan att begripa, hvad detta vill säga, ger man sig på att raisonnera derom. Man vill synas bifva för en ökad magt i Ministrars händer; man förskräckes för den tanken, att

de skulle "ej blott råda, utan äfven besluta och verkställa, att de för sin tjenstetid borde vara regenter, att de borde äga bureauer (hvilket de nemligen nu äga), att Collegierna borde uphöra" m. m. Man frågar, om någon tror, att Ministrarnes "absoluta inflytande på Regentens handlingar är en nödvändig grundsats för hvarje monarkisk constitution, om det ej voré möjligt, att en sådan kunde uppfylla samhällets föremål, utan ett så beskaffadt inflytande."

Om man nu ville svara en sådan raisonneur med skäl, hemtade ur logik och erfarenhet; så frågar han blott: "är Ni så väl initierad i främmande länders statistik, att Ni känner deras statsförätningars öfvervigt emot vår ligga i samma inflytande?" På denna fråga kan naturligtvis ingen ting svaras, då man icke kan vädja till frågarens egen kunskap. Visst kunde man svara, att Ministrar just äro absoluta, då de beslut, hvartill de råda, icke äro granskning underkastade; men att de, i fall Majestädet anses ovidrördt af hvarje sådan granskning, äro i sina handlingar lika litet absoluta, som hvarje annan embetsman eller privat. Ty det är en sats, som i alla evigheter skall bestå, att ingen monark på jorden finnes, som kan känna eller hinna genomtränga en tiondedel af alla de mål, som afgöras, under hans namn. Inflytande måste således utöfvas af någon — och denne är Minister, eller också är den, som bär Minister-namnet, en absolut nolla — och detta blyges hvar och en, till och med en dylik frågare, att förklara för önskansvärdt. Ministrars inflytande är således nödvändigt. — Men åter invänder frågaren: "Konungen är styrd af Ministrarne, desse af lycksökare, favoriter och mäträsser, samt landet af de sistnämnde vexelvis." — Vacker compliment åt Ministrar! Den är dock olyckligtvis sann

— men likväl (hvilket länder till efterrättelse för den, som icke känner historien) inträffar detta just *då*, när Monarken synes göra allt sjelf (ty om hans karakter är sådan, att han kan styras af dylika ministrar, utan att lyssna till folkets vitsord öfver dem, då kan man taga för gifvet, att han skall låta dem styra, ehuru oinskränkt magt han ock sjelf måtte äga). Att gifva Ministrar absolut inflytelse (hvilket, enligt frågarens logik, är det samma som inflytelse med ansvarighet) skulle således vara att öppna vägen för lycksökare, favoriter, mäträsser?

— Så raisonneurar man imedlertid, och rodnar icke. Vederläggning, den strängaste vederläggning biter icke, utan de gamla raisonnementerna updukas å nyo, så ofta man kommer att röra vid ämnet. Ett sådant förfarande kan hafva sin rot lika mycket i oärlighet, som i okunnighet; men finnes ej den sednare, så hade dock blygseln icke så svårt för inträde; ty den, som sjelf vet något, föreställer sig lättare, att andra veta något — och den, som föreställer sig det, han vågar icke trotsa sunna förnuftet med förgrofva logiska eller historiska feltag.

Man bör icke hoppas att med hela världens och seklernas erfarenhet imponera på dylika raisonneurer. Förgäfves säger man dem: se på de stater, som hafva sann constitutionel frihet; där finnas Ministrar med hvad Ni kallar absolut inflytande på Monarken, och på dem har åter nationen inflytande. Detta kan nationen deremot icke hafva på sådana Ministrar, för hvilka det är möjligt att i tysthet hviska Monarkens öron fulla med råd till lagstridiga handlingar, och sedan befria sig från ansvar, genom en särskild mening i ett protocoll. Det är, bland alla constitutionella stater, endast här i Sverige, som en Minister kan existera, om han ock dagligen öfverröstas af sina kamrater och

befalles att underskrifva beslut, dem han aldrig erkänt, kanske aldrig känt. — Sådant må man säga, och hänvisa till de grundsatser, hvarpå t. ex. Engelska, Franska, Nederländska, Spanska friheten hvilat. Hvad angår detta allt en dylik frågare? Han drager fram sitt historiska lärdoms-förråd och hittar i något historiskt compendium det gamla utslitna infallet: *Ja-herre*, som upfanns under striden mellan Konungar och Aristocrater, upstufvades, såsom en synnerlig läckerhet, då Gustaf III störtade riksdags-aristocratién, men alldeles förlorat sin imponerande kraft, sedan frågan om sann frihet i monarkier begynt allmänt undersökas, allvarsamt undersökas och få en splitter ny form, som aldrig förr varit anad. Nu skulle *Jaherre* möjligtvis kunna komma att betyda den, som lyssnar till *nationens* högt yttrade önskan. Den som, i sådant fall, ville blygas för namnet, ville äga en *vilja* och sätta den mot allmänna rösten, den skulle verkligen icke arbeta för sin odödlighet.

(Forts. s. a, g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Portugal. Den nya regeringen har låtit en ledamot af den gamla afresa till Rio Janeiro, för att aflägga räkenskap för allt. Underrättelsen om Gr. Amarantes öfvergång till det constitutionella partiet var ogrundad; han öfvergaf sina trupper, då de förklarade sig därför, och for till Coruna, för att, som det tros, segla till Brasilien.

Spanien. I Murcia är upptäckt en sammangaddning af munkar och prester, hos hvilka lanns en hop vansinniga proclamationer. Äfven några lekmän äro häktade. — Thom. Odonou, Generalens bror, har blifvit Gouverneur i Cadix.

Vid debatterna om Spaniens förklarande för helig fristad för främlingar, fordrade Isturiz uplysning om en tractat, som, enligt hvad han sade sig veta, lins under namn af heliga alliancen. Ministern kände ingen sådan tractat. — Den föreslag-

na lagen antogs; stämning till stor del. Ömse sidig utleverering in subsidium juris äger endast rum om mördare, tjuvar och mordbrännare. — Så snart Jesuiterna voro uphäfva, tillstötos deras skolor och skolebarnen hemförlofvades.

Neapel. Arméen kompletteras med största lätthet: afskedade anmäla sig hopvis till tjenstgöring och frivilliga corpser upsättas i mängd. Enthusiasmen och förtroendet äro stora. — Äfven Österrikiska arméen i Italien förstärkes. — Att censur blef införd, är ogrundadt; endast ett, rätt förståndigt, boktryckeri-reglemente är utfärdadt. — Ingen af de Neapolitanska Cardinalerna i Rom har förmått sig att besvärja constitutionen.

I den delen af Sicilien, som är Neapel tillgifven, håller man på med parlaments-valen.

England. D. 1 dennes voro redan 20 å 30 vittnen för Drottningen ankomna till London. D. 2 tog hon emot 13 adresser, hvaribland den från personer af båda könen i London, med 100,000 underskrifter. Den framlemnades af Hobhouse. Alla Drottningens Advocater hade redan ankommit till staden och Hen. Majt hade lemnat företräde åt 20 Italianere.

D. 3 sammanträdde Öfverhuset kl. 10, och först framlades af Grefve Liverpool en brefväxling, i afseende på Bankieren Mariettis i Mailand bekanta skrifvelse till sin son. Lord Darnley gjorde, men återtog, en motion om framläggande af alla hittills gjorda utgifter i afseende på Drottningens rättegång. Hennes ombud företrädde och Brougham begynte det länge väntade och märkvärdiga försvarét. Ingen annan consideration, sade han, än styrkan af min öfvertygelse om rättvisan af Hennes Majts sak, inger mig någon fruktan, att jag skall ofullkomligt nyttja medlen till dess försvar och försvaga en annars oomkullstöllig sak. Den tanke, som plågar mig, är, att min svaghet vid upfyllandet af min viktiga pligt nu först ställer sjelfva saken i tvifvelsmål och ådrager mig millioner mina landsmäns ovilja, hvilkas ögon nu äro riktade på oss och hvilka skola tillskrifva mig allt, hvad som kunde brista Hennes Majt i fullkomlig framgång, emot min och hennes väntan. Slunda, i enlighet med detta tänkesätt och misstroende mina egna krafter, utför jag mitt svåra kall, med så uprörd själ, att jag knapt kan hålla mina sinnen nog samlade. Kanhända förutser jag äfven, ehuru på afstånd, att jag, före rättegångens slut, torde vara tvungen att börja en marche, som, efter mån-gas tanka, icke kan stå tillsammans med en trogen undersåtes loyalitet. — I veten, att Prinsessan Ca-

colina af Braunschweig först kom hit 1795, en nära anförvandt af Kongl. huset, regerande monarkens systerdotter, Prinsens af Wales cousine, tämligen nära arfvinge till detta Rikets krona. Från denna epok öfvergår jag genast till hennes afresa från England 1814, och är glad att, åtminstone för det närvarande, kunna det; dock måste jag stadna ett ögonblick, för att trygga mig för det kommande. Jag försäkrar, att anklagelsen mot Drottningen, så som den nu är bevisad, icke allenast icke fordrar en undersökning om Hennes Gemäls upförande, utan till ock med ålägger mig tystnad deröfver; jag försäkrar än ytterligare, att jag, om så ej vore, icke skulle tåga. Då jag för det närvarande afhåller mig att anföra facta, hvarom jag är underrättad, förbehåller jag mig rättigheten att göra bruk deraf, såsom mig tillhöriga materialier; och om händelser, för hvilka hvarje sak är utsatt, fordrade, att jag skulle ändra mitt beslut, skulle icke blott jag, utan ock den yngsta advocat bland oss, icke betänka sig att göra sin pligt och afslöja hemligheter, allt som de öfverensstämda med vår höga principals interesse. Det är en pligt att, med hvad fara som helst, då saken det fordrar, rädda sin principal genom allt, som kan vara till dess fördel, ehvad det ock må kosta andra, ja ombudet sjelf, eller ehuru förderfligt det än må blifva. Sjelfva fosterlands-kärleken får här icke utgöra något hinder; följderna, ehuru oroande de ock må vara, komma icke i betraktande, om ock sjelfva fäderneslandet råkade i förvirring, genom den marche, man är tvungen att taga. För närvarande är jag dock icke bragt till denna ytterlighet. Tvärtom, i fall jag grepe till denna del af målet, skulle jag redan hafva öfvergifvit det hufvudsakliga, oskulden, hvilken jag känner mig med största tillförsigt kunna försvara. Ingen må säga, att man öfverbevisat Drottningen om lättsinnigheter eller oanständigt upförande; jag är här, för att kullkasta så väl den lindrigaste som den svåraste anklagelse; ty det är falskt, lika skändligt som falskt, att säga, det Hennes Maj:t gjort sig skyldig till ett tadelvärdt upförande. Jag förklarar anklagelsen falsk; jag säger, att ingen ting är bevisadt genom vittnena; jag skall ådagalägga, att vittnena sjelfva kullkasta sina utsagor. Ett factum medgifver jag, motpartens ombud må nyttja det, ty det är den enda fördel, saken ger honom: jag medgifver, att Hennes Maj:t lemnat detta land, uppehållit sig i Italien, där i synnerhet omgäts med utlänningar, till stor del af lägre stånd än de, med hvilka hon omgicks i England. Jag medgifver, att under det Hon njöt sällskap med — icke

sin egen familj, ty detta var henne förbjudet — utan med Edra familjer, Mylords, lefde hon i en högre krets. Man anklagar henne, att icke hafva kvarblifvit här, utan hafva lefvat i främmande land och till omgånge valt Italienare, i stället för Engelska Pairs och deras Fruar. Men hvilka äro de, som anklaga Henne för detta? J, Mylords, bören vara de siste att föreka Henne det, J, som nu företagen Er att vara Hennes domare och tillika ären de vittnen, dem Hon kan påkalla, för att uppgifva bevekelsegrunderna till Hennes bortresa. J alle kännen, huru Hennes Maj:t, i sin välmagstid, för Eder öppnade dörrarna till sitt palats och täcktes söka Ert sällskap. J veten, att Drottningen icke förgäfves sökt detta umgänge, så länge det convenerade andra, så länge interessen, hvilka icke voro Hennes, gynade Henne; men att, så snart andra afsigter inträdde, så snart nådebeyis, om hvilka man anhöll, beviljades, så snart törsten efter magt och embeten, hvars offer Hon skulle blifva, var stillad, då stodo Hennes dörrar förgäfves öppna, då söktes förgäfves Edra Högvälborenheters omgånge. Hon hade då ännu att välja, antingen att söka Ert omgånge såsom en gunst, emedan Hon visste sig öfvergifven af Er, eller och att öfvergifva detta land. Jag säger således, att här icke är stället att anklaga Drottningen, för det hon öfvergifvit England; här borde ingen röst höja sig, att anklaga Prinsessan af Wales, för det hon uppehållit sig i Italien och omgäts med personer, dem hon icke skulle hafva sett och, under lyckligare omständigheter, aldrig skulle hafva känt. Annu uppehöll Henne, under smärtan af den lidna öförrätten, Hennes enda dotters ljusva och vördnadstulla tillgifvenhet. Då dennas förmälning var i fråga, gaf Drottningen, modren, ingen underrättelse om hvad England och Europa fingo veta. Och hvarmed hade hon förtjent denna behandling af den höga personen i spitsen för denna regering? Hon hade bevisat, att hon icke varit skyldig till det, hvarför hon förut varit anklagad. Äfven om fullbordandet af nämnde förmälning fick Hon ingen direct underrättelse; hon fick händelsevis veta den genom en courier, som skulle föra underrättelsen till Päven, denna gamla, tillgifna, dyrbara bundsförvandt till Stor-Brittanniens protestantiska krona. Hoppet, att detta ägtenskap skulle gifva Brittiska thronen talrika arfvingar, tröstade en tid den unga Fürstinnans mor; men hela tiden fick hon inga underrättelser. Hade Prinsessan Charlotta velat meddela sin mor något, så skulle hennes, af farorna vid första grossessen oroade, sinne hafva lindrat henne; hon hade icke utan fara kunnat göra det, att kämpa

som hon hade å ena sidan mot magt och anseende, å andra mot pligt och böjelse. Sedan kom en händelse, som störtade England i den djupaste bedröfvelse, hvori alla nationer deltog. Alla magter blef det genom serskilda budskap förkunnadt, endast icke Henne, som det mest rörde i hela världen; Henne blef det kungjordt genom Majlandska commissionens tillsättande. — Hon hade den olyckan att alltid förlora sina bästa försvarare då, när de största faror hotade Henne, och knappast har Hon någonsin förlorat en, utan att genast anfallt skedd mot Henne. Kort efter Pitts, Hennes första försvarares, död begynte första undersökningen. Han efterlemnade Drottningen, såsom ett testamente, åt Perceval, hvilken visade sig, såsom Hennes skicklige och outträttlige advocat. Men så snart dennoföll ett mordoffer, såg man anfallen, hvilka hans ihärdighet och hans mod afvärjt, förnyas mot Prinsessan. Då hennes följande försvarare, Whitbread, gick ur världen genom en katastrof, den alla goda människor beklaga, begynte åskan på långt håll rasa. Den hade ännu icke nått Hennes Majt, emedan Hon var älskad af sin dotter och världen ännu vördade den uppgående solen; men så snart dottern var död, kom allt, hvad Hon Majt fruktat, och och åskan utbröt öfver Hennes hufvud, genom Majlandska commissionens tillsättande."

Derpå öfvergick talaren till bevisningen om anklagelse-puncternas ogrund och gjorde en vidlyftig jemförelse mellan dem och vittnena Majocchi, Sacchis och de Mont's utsagor. Kl. 1, sedan han talat ouphörligt i 2¹/₂ timmar, fick han tillstånd att hvilat sig, men återkom tre quart timme derefter och fortsatte. Kl. 4, då han skulle begynna undersökningen om Barbara Krantz's vittnesmål, slutades sessionen.

D. 4. fortsatte Hr. Brougham sin deduction och sade bland annat, att Bergami icke blifvit hastigt befordrad, som vittnena påstodo. Han vore en man af förtjenst och icke så låg härkomst; Gen. Pino hade låtit honom spisa vid sitt bord och en Österrikisk adelsman hade recommenderat honom hos Drottningens Kammarherre. I allmänhet förklarade Hr. Br., att Drottningen icke vore skyldig ens till lätsinnighet. Han läste upp ett bref från den af Konungen till Henne af d. 13 Nov. 1804, äfvensom ett från den nu regerande af d. 30 Apr. 1796, hvaraf han visade, att ingen förebråelse då träffade Henne. "Mylords, fortför han, för att icke utsätta mig för omsägelser, måste jag bedja Er att icke förlora ur ögonsigte de båda stora punkter, hvarpå jag stöder mig: 1:o att anklagelserna icke äro bevisade af trovärdiga vittnen; 2:o att de afhörda

vittnena icke äro trovärdiga. J kännen den poetiska målningen af complotten mot den kyska Susanna i Skriften. De der omtalta gubbarnas utsagor voro klara, consequenta och icke contradictoriska, och Susanna räddades endast genom gubbarnes egen olikhet i frågan om trädet. Likaså skall Majocchi's vittnesmål bevisas var falskt, genom Bankierens contors-betjent. Dessa små omständigheter äro icke en slump; människor tilltro sig att kalta försynens beslut händelser, då hon vill afvända, att brottet segrar och oskulden förtryckes. Hvad skall jag säga, då den använda bevisningen, i sig sjelf vanmäktig och löjelig mot hvarje enskild i ett vanligt tvistemål, nu är den enda, hvarpå man ville grunda en lagstiftningsart, en ex-post-facto lag emot ett värnlöst fruntimmer? Mylords, jag besvar Eder; J stå vid brädden af en afgrund; J kunnen fälla en dom emot Drottningen, men han blir den sista, J någonsin komma att fälla. Förföljarne skola lida skeppsbrott, och den undergång, hvori de velat störta Drottningen, skall drabba dem sjelfva. Rådden J, Mylords, landet från de färor, som vänta det, och Er sjelfva från ögonskenlig undergång; landet hvars prydnad J ären, men för hvilket, om J försrycken Er från folket, J ej mer skolen blomstra, likasom blommar, skilda från stam och rot. Rådden den vacklande kronan, den skakade aristocrati, sjelfva altaret, som icke kan blifva beständande, om dess bundsförvandt thronen är störtad. De sade det, de ville det, Kyrkan, Konungen ville, att Drottningen skulle beröfvas Kyrkans tjänst. Men i stället för denna offentliga tjänst, har hon folkets brännande önskingar för sig. Hon behöfver ej mina böner; men för mitt fädernesland ställer jag här min innerliga bön till barmhertighetens thron, att barmhertighet i fullare mått må utgjuta sig öfver folket, än dess styrande förtjena, och att Edra hjertan måtte omvändas till rättvisa.

Derefter fick Williams talat till sessionens slut kl. 4, och fortsatte följande dagen (d. 5) sitt tal, hvori bland annat förekom, att en Storhertigen af Baden Kammarherre, hvars vittnesmål vore nödvändigt, icke finge Storhertigen tillstånd att fara till England. Men Ministrarne beviste, att man icke vändt sig till dem, och Gr. Liverpool tilbjud sig att afsända en courier till Carlsruhe. — Sedan afhöordes för Drottningen följande vittnen: John Lemm, hvilken förgäfves anmodat den Badiske Kammarherren; Öfverste St. Leger, som varit Kammarherre hos Drottningen och intygade, att han endast för sjuklighets skull lemnat denna post; Lorderne Guilford och Glenbervie, som ofta spisat

hos Drottningen i Italien och icke märkt någon förtrolighet med Bergami. Lady Lindsay, som först 1817 lemnat Drottningens tjänst, intygade det samma. Vid denna utsaga stod hon fast äfven d. 6, då hon contraförhöordes af Solicitor-General och å ny frågades af Dr. Lushington. Hon förklarade sig icke hafva sagt, att ingen hederlig gynna kunde vara hos Drottningen. Ingen ting oanständigt hade hon sett, men väl hört vanhedrande rykten. På tillfrågan förklarade hon, att främlingar i allmänhet äro förtroligare mot sitt folk, än Engelsmännen äro, och Drottningen talte på samma sätt med Bergami, som med andra domotiker. Lord Landaff, som under år 1814 beständigt en eller två gånger i veckan spiset hos Hen. Majt, intygade det samma, som de båda ofvannämnde Lorderna. Lord Landaff sade, att bruket i Italien tillåter karlar att gå in till damer i sängkammaren, där de vanligen emottaga sina mårgonvisiter. Han och hans bror hade gjort många dylika besök. — Keppel Craven förhöordes dernäst. Marq. Gazzalighieri hade recommenderat Bergami till löpare, visat honom mycken vänskap, omfamnat honom o. s. v. Vittnet beskref Neapelska hofvets artigheter mot Drottningen. Masquerad-balen hade han sett. Dräkten af historiens genius hade ej varit oanständig; draperiet gick up på halsen. Denna dräkt var dessutom troligtvis dragen utanpå den Turkiska bonddräkten. Alla betjenterna voro på balen, men Bergami hade han icke sett. Han hade sett honom gå bakom Drottningen, men ganska nära; då hade han varnat henne att vårda appearancen, icke af annat skäl än det, att spioner funnos omkring henne. — Sir W. Gell vittnade nästan lika med föreg. vittnet. Bergami var alltid värduadsfull mot Drottningen, och höflig men kall, mot alla. Något oanständigt hade vittnet ej sett.

D. 7. Carrington (Gells dräng) vittnade. Han hade varit hos Drottningen, då Ompteda var där. Majocchi hade sagt vittnet, att O. köpt en postillon och en kammarjungfru att stjäla Drottningens nycklar. Majocchi förekallas och nekar detta. Carrington hade sagt, att om icke Prinsessan förbjudit det, skulle han hafva slagit ihjäl Ompteda "som en hund midt på gatan." — Whitcombe (Cravens dräng) intygade, att Bergami ofta, dag och natt, varit ensam med Mille Demont i hennes rum och att dörren varit riglad. På masquerad-balen hade flere betjenter varit och Bergami hjälpt de andra att servera. — Sicard afhöordes. Han hade i Neapel arrangerat rummen

för Drott., och icke fått särskilda ordres om Bergamis rum; ingen direct gemenskap fanns mellan det och Drottningens, endast en corridor, som ledde till båda, likasom till Doct. Hollands och fleres rum. Dr. hade varit nästan för mycket nedlåtande mot hela sin betjening. Äfven hans (vittnets) arm hade hon tagit på promenader.

D. 9 afhöordes Doct. Holland, som aldrig märkt något oanständigt hos Drott. eller Bergami. Mille, som ofta spiset hos Dr., intygade det samma. Theoline vittnade endast om Bergami, som var känd för en bra karl; Carlo Forti hade varit med på resan från Rom till Sinigaglia. I vagnen satt Drottningen till höger, Bergami till venster och Grefvinnan Oldi emellan. Berg. var alltid värduadsfull mot Dr. Lieut. Flynn vittnade om tältet på däck. Han hade aldrig sett Bergami ligga där.

D. 10 fortsattes förhöret med honom och han beträddes med en besynnerlig tvätalan i afseende på en journal, han fört om bord på fartyget. Solicitor General examinerade honom så skarpt, att han alldeles kom af sig, måste gå ut och, efter någras berättelse, aldånade. — Carrington infördes åter och hördes öfver några småsaker. — Lieut. Hownams förhör begynte och fortsattes d. 11. Han hade följt Drottningen på hennes långa resa åt Levanten. I tältet på däck hade han hört att två personer lågo, hade sjelf icke sett något, trodde, att Dr. låg klädd (emedan, då en gång en väg öfversköjde däck, hon kom ut klädd och fördes i kajutan) och trodde, att Bergami låg ock i tältet, likasom han visste att flera lågo där. Det var nödvändigt, och vittnet ansåg det icke vanhedrande, likasom det, att Berg. fick äta med Dr. Han hade aldrig sett något oanständigt. — D. 12 fortsattes hans förhör och han förklarade det samma. Sedan examinerades tre vittnen: Granville Sharpe (om den turkiska dansen), Giuseppi (om fikonalöfven), och Gavolini, hvilkens förhör fortsattes d. 13 och i anledning hvaraf en skarp fråga uppstod om Majlandska commissionen. Ministrarne medgäfv, att de personer, som varit använda vid denna commission, må höras.

En vid namn Franklin, anklagad som förrädare, för det han utgifvit uproriska blad, har bymt. — Införsel af hafra är förbjuden, sedan priset fallit till minimum. — Nyheterna från Lissabon gå till d. 20. Öfver allt var endast glädje och lyckönskningar.

STOCKHOLMS COURIER

Thorsdagen den 26 October.

Sine ira, studio et metu.

LAGFARENHET.

(Forts. fr. N:o 85).

Till Kongl. Svea Hof-Rätt.

Ännu återstår det viktigaste i detta förfärliga mål, som redan långt öfver ett år sysselsatt svenska folkets upmärksamhet, och hvarom ryktet sträckt sig äfven utom fäderneslandets gränser — detta mål, som bland världskunniga rättegångar tilläfväntas kommer att intaga sin plats vid sidan af Calas'ska familjens gruffliga öde och alla dessa torturens misslyckade illgerningar, som afhöljt denna djefvulska upfinnings natur, hvilken hos främmande nationer trampat oskuld och mensklighet, och som Sverige så länge berömt sig att hafva från sitt område och sina lagar förvisat. Mördaren Petter Andersson från Helsingholmen, hvars brott var det första bland dem som detta mål angår, har lidit sitt straff af bödelsyxan. De två personer, som genom torturens våld frambragt falska bekännelser af oskyldiga om delaktighet i mördarens missdåd, hafva undergått ransakning och blifvit dömda, fastän de dött, innan de hunnit straffas. Och likväl återstår ännu det viktigaste i denna förskräckliga sak. Det återstår att gifva det stora exempel af straffande rättvisa, utan hvil-

ket ingen ting är gjordt till oskuldens tryg- gande mot vådan af en lika medfart.

En Länsmans och en Fångvaktares laglösa omensklighet mot dem, som försmäkta i bojer och fängelse, kan endast genom en lycklig slump blifva ådagalagd med fullständig bevisning. I de flesta fall skola dylika våldsvarkare, med nödig försigtighet, känna sig fullkomligt trygga mot lagen och, leende åt allt dess hot, kunna fortsätta sin omensklighet, om icke de miss- handlade skyddas genom den utväg, som är den enda möjliga att ersätta bristen af lagens och offentlighetens öga öfver fångelser och fångar, jag menar en sådan tillsyn öfver dessa fångelser, ett så rättvist och menskligt förmånskap öfver dem, af hvilka fångarne handteras, att de hvarken våga eller frestas till sådana brott, som dem jag bevisat vara inom och utom Smedjegårdshäktet föröfvade emot mördarens oskyldiga föräldrar, bror och syster, sedan de blifvit fångslade och åt allmän fångvård öfverlemnade. En Konungens Befallningshafvande, som, långt ifrån att anbefalla pinliga förhör och laglösa arresteringar, sjelf befrar hvarje försök dertill, kan aldrig sakna lydnad af kronobetjening och fångvaktare. Och han, Konungens Befallningshafvande, som vet sig hafva i sina händer den enda säkra skyddsmakt emot öfvervåld på värnlösa fångar, hvilken he-

OS81
 ligare pligt kan han väl hafva, än att nyttja denna makt och tillstänga fångelserna för laglöst våld ännu sorgfälligare, än de stängas för folkets blickar?

Att straffa för uraktlåtenhet af denna pligt och för laglösa befallningar om häktande är det, som återstår att göra, om något skall vara gjordt till den oskyldiges tryggande mot samma öde, som i den ryktbara mordsaken öfvergått de oskyldiga. Och detta tryggande är det, som lagen och medborgligheten kräfva af Domaremakten framför allt annat i detta mål — detta är det verkligen viktiga, som gäller mer, än straffet öfver dem, genom hvilkas händer våldet skett, mer än sjelfva updagandet af de oskyldigas oskuld och deras frälsande undan bilan, om man ock icke vill medgifva mig, att det gäller mer, än hela ändamålet för omenskligheten och laglösheten: förmenta medbrottsligas upptäckande och straffande för mordgerningen.

Men just der, som den stora och helmosama verkan af lagens stränghet skulle visa sig, der samhällets behof ropar högst för medborgares frihet och säkerhet, der finner man de stora betänkligheterna, der skulle man önska att göra lagen slapp, overksam, tvetydig, der bäfvar man för pligten att tillämpa honom, der afmattas afvern att uppsöka den strängaste möjliga bestraffning, der undviker man till och med att nämna det straff, man borde påstå, och förräder på allt sätt sin önskan, att våld och förskoning måtte kunna gå för rätt.

Jag öfverlemnar till Höglofl. Kongl. Hof-Båttens omdöme, huruvida denna anmärkning motsäges eller bestyrkes af den skriftvexling, hvaraf Kongl. Hofrätten behagat lemna mig del, och som nu i största ödmjukhet återställes. En allmän åklagare inför Hofrätt har der visat, huru han anser en Konungens Befallningshafvandes öfverträdelse

af den ovilkorliga lagen: "hvar som griper, "bistar eller binder någon oförvunnen, utan "uppenbar missgerning" &c., och huru han beifrar sådana fel af en Konungens Befallningshafvande, hvarigenom han blir medbrottslig i allt det våld, som häktade personer öfvergår genom tjenstemän, hvilka stå under Konungens Befallningshafvandes ovilkorliga lydriad. Den bestämda lag, jag nämnde, är förbigången och brottsligheten i det olagliga häktandet icke annorlunda betraktad, än efter en lag om tjenstefel i allmänhet, hvori straffbestämmelserna gradera från embetetets förlust till penningböter efter omständigheterna och till hvad obetydligt belopp, som helst, utan att åklagaren ens på något sätt sökt utveckla, hvilken graden som skulle vara lämplig för händelsen. För den oförsvärligt eftersatta tillsynen öfver fångelset, hvarigenom de af fångvaktaren sjelf och en af honom insläppt person der föröfvade våldsamheter endast blifvit möjliga, är alldeles intet straff påyrkad.

Då jag sålunda upfattat ämnet för detta actions-mål, har jag endast nämnt, hvad som ordentligen kommit till åklagarens åtgärd. Jag finner af skriftvexlingen, att han hittills saknat officiel kunskap om den vid Stockholms Norra förstads Vestra Kämnersrätt hållne ransakning öfver nu aflidne Fångvaktmästaren Grönberg, troligen därför, att när detta mål blifvit till Kämnersrätten återföryisadt, handlingarne ej kvarstannat hos K. Hofr. Ty det kan icke hafva undfallit K. Hofr. upmärksamhet, att uti Kämnersrättens protocoll för den 17 sistl. Februarii förekommer ett af Jungfru Anna Lovisa Küsel afgifvet vittnesmål, hvilket bestyrker en af Grönberg och mördaren Peter Andersson gjord angivelse emot Landssekreteraren Herr von Sydow och i förvarande sak måste komma i betraktande,

innan den kan anses rätteligen utförd. Protocollet får jag nu bifoga; och vittnesmålet lyder sålunda: "att vittnet vid ett tillfälle, då Herr Landssekreteraren von Sydow på eftermiddagen med förre drängen Petter Andersson å Smedjegården hållit förhör, tillika med hustru Grönberg, som för Küsel berättat, det Petter samma dag hit till staden ankommit, varit uti rummet innanför det, hvarest förhöret skedd; att Grönberg och en Küsel okänd karl dervid varit närvarande; att hon, förrän förhöret börjades, från inre rummet sett en karl uti dörren till det yttre, hvilken medförde en karbas, men, då han blef varse Küsel, så hastigt drog sig tillbaka, att hon knappast sett mer, än den instuckna armen och karbasen; att hon ungefär en tima å stället sig uppehållit och derunder, ehuru dörren imellan rummen genast vid förhörets början tillslöts, hört någon få fyra eller fem rapp af karbasen, och att Herr Landssekreteraren dervid frågat, om brodern, och flere gånger samt länge, om föräldrarne voro delaktige i de af Petter Andersson föröfvade mord; och att, förr än nämnde slag utdelades, Herr Landssekreteraren frågat efter en klocka och något, som skulle vara lemnadt på Waxholm för sex R:d; men att Küsel icke tydligt genom igenstängda dörren kunnat höra allt, hvad som talades och föreföll, eller blifvit varse, om Petter varit beklädd med jernklädning; och hade hon, då stryket börjades, en annan väg gått bort."

Det felas blott, att Herr von Sydow höres öfver detta, säkert äfven mot honom ojäfviga vittnes utsaga, för att göra honom med halft skäl besvärad, att hafva låtit i sin närvaro tortur-pryglingen å Petter Andersson verkställas. Jag är icke utan hopp att kunna genom flera vittnen full-

komna bevisningen härom. Men i alla fall lär K. Hofr. icke kunna lemna obegagnadt det redan gifna vittnesmålet, hvaraf följden blifver, att Herr von Sydow antingen måste med ed värja sig från tillmålet, eller ock ställas under framtiden.

Så vida formen af anklagelsen icke är likgiltig, torde K. Hofr. finna allt skäl att i detta, likasom nyligen i ett mål mot en annan Landshöfdinge, anbefalla Advokatfiskals-embetet att utverka stämning, enär sådant icke sjelfkraftigt skett. Tillfälle blir då för Herr von Sydow att yttra sig öfver den nya tillvitelse om brottslighet, som jag nu mot honom framställt; och utbeder jag mig ödmjukast, att då inför K. Hofr. få afhörde de vittnen, jag till bevisningens fullkomnande i denna del önskar begagna.

Det skall anses för oerhördt, att jag påstår, det Herrarne Landshöfdingen m. m. Friherre Edelcreutz och Landssekreteraren von Sydow må, för att nyttja deras egna ord, försvara sig utur fängelse. De, som finna dessa Herrars argumenter tillfredsställande, när de gå ut på, det lagens mening, hittills allmänneligen antagen och följd, skulle vara, att då grof missgerning skett och banemannen är okänd, Konungens Befallningshafvandes åliggande är att, då skäligen misstanka mot honom yppas, honom genast häkta — de, som finna sådana argumenter nöjaktiga, säger jag, böra naturligtvis finna det högst olämpligt, högst djerft och oförsynt, att jag vågar mot Herrarne använda deras egna vapen och säga: om än jag skulle helt och hållet misstaga mig på den grofva straffbarheten af ett laglöst häktaende och om de, som gjort sig dertill skyldiga, ej skulle, såsom förfallne till urbota straff, vara äfven förfallne till häkte under afbidan af dom; så äro dock Herrar Friherre Edelcreutz och von Sydow behäftade med skä-

Ug misstänka att hafva, velande och viljande, tillåtit, för att icke säga anbefallt, pörliga medels eller så kallad torturpisknings användande, för att förmå Petter Anderssons oskyldige anförvänder och honom sjelf till bekännelse och angivelse om deras delaktighet i hans mordgerning; och som detta pinande, för delaktighet hvarti välbemäلتe Herrar skäligen misstänkas, är ett ovedersägligen urbota brott, ehvad det föröfvas af Domare, Konungens Befallningshafvande eller andre; så böra Herrarne genast häktas. Än mer förtrytelse måste det väcka, när jag till detta skäl lägger mitt eget, hvad Herr von Sydow angår, att han verkligen är besvärad med mer än blott misstänka, att hafva öfvervarit och anbefallt den tortur-trygling; hans underhafvande fångvaktmästaren verkstälde — en brottslighet, som, i fall den fulltygas, ej lagligen kan straffas lindrigare, än med ett års fängelse med eller utan arbete och tuhundrade dalers böter, jemte den naturliga påföljden af tjenstens förlust.

Dock, fråga är ej om välbehag eller förargelse öfver den gnista af frimodighet och rättskänsla, som kan fordras till framställande af ett dylikt påstående. Jag måste göra det, fastän på bättre skäl, än dem jag nu uprepat — och göra det på det högtidligaste och ansvarligaste sätt, detta påstående: att sedan nödiga förklaringar i saken långt för detta inkommit, utan att derigenom någon ting af de anklagades brottslighet kunnat undanrödjas, dessa anklagade, Herr Landshöfdingen m. m. Friherre Edelcreutz och Landssekreteraren Herr von Sydow må genast, träda i häkte, såsom för urbota brott med skäl anklagade.

Till ofullständigheten af ämnens framställande uti åklagelseskristerna hörer vidare, att den uti rikets Höglöfl. Ständers Justitice Ombudsmans remiss till åtal hänvi-

sta frågan, huruvida Kronolänsmannen Röösgrens tjenstenit, att ifrån sitt Länsmandistrikt på landet begifva sig hit till staden, för att i fängelset härstädes anställa pinligt förhör, varit sjelfmant eller beordradt, alldeles icke blifvit uptagen emot Konungens Befallningshafvande, hvilken densamma påtagligen träffar, utan har åklagaren nöjt sig att framställa denna fråga emot Röösgren i det vidunderliga memorial, der åklagaren tagit sig talan emot denne för hela hans brottslighet, och klagat öfver Vermdö skeppslags Tingsrätts utslag i torturfrågan, som Advokatskals-embetet ingalunda angick. Då Röösgren icke rimligen kunde till last föras, att hafva fått ordres till sin inställelse och sina företag på Smedjegårdshäktet; är det uppenbart, att, för att gifva remissen något ändamål; anmärkningen hördt vändas mot den myndighet, från hvilken de i fråga ställda ordena skulle kommit; eller Konungens Befallningshafvande.

Visserligen vore det en afgörande omständighet att få veta, om Röösgren erhållit sådana ordres; och möjligtvis skulle uplysning derom hafva tillkommit, i fall målet blifvit med den skyndsamhet behandladt, att Röösgren kunnat i sin listtid tillhållas till nödiga förklaringar och upgifter. Nu gifves deremot föga något hopp att komma längre, än till den af sig sjelf gifna sannolikheten; att Röösgren ej kunnat på eget bevåg företaga sig en resa så långt utom sitt tjenstgörings-distrikt, utan måste dertill hafva haft befallning, eller åtminstone tillåtelse. Detta förefaller lika naturligt, som att han följde särskild befallning, när han for till Granhatten att gripa de oskyldiga, med hvilka han redan der började de pinliga förhörens. Men ehuru ringa hopp det nu må vara om nöjaktiga uplysningar härutinnan; har det likväl icke berott af åklagaren att låta frågan förefalla, utan hade

han ovilkorligen bort framställa den till de anklagades förklaring, innan han derifrån afstod. Jag finner mig för min del befogad att äska en sådan förklaring, för hvars afgifvande tillfälle blifver, vid inställelse efter laga stämning.

Jag kommer till de ämnen, som åklagaren vidrört, och först den stora frågan om de oskyldigas häktande. Man söker naturligtvis döja denna frågas betydelse; man fördrager icke, att den lag är lika för alla, enligt hvilken frågan handlar om ett års fästning jemte penningböter. Man vill icke, att denna lag må vara skrifyn för Konungens Befallningshafvande. Man vill icke, att med *hvar som griper, baster eller binder*, skall förstås den myndighet, som ensam är i tillfälle att verkligen misshandla genom gripande, bastande och bindande. Sorgfällig skall lagen vara att skydda mig mot jag vet icke hvilka enskildas vanmäktiga tillbud att få mig inspärriad i fängelser, der jag ej utan den offentliga maktens bifall kan emottagas. Men intet slags ansvarighet skall hindra denna makt att misbruka fängelserna till godtyckligt inspärrende. Om en förbittrad och tokig granne tager sig det orådet att nyttja blott sin egen eller ock tillika några hjälparens armstyrka och gripa mig för ett diktadt brott, föra mig till närmaste Kronobetjent och begära mitt försändande till allmänt fängelse; då skall lagens straff endast drabba antingen dessa tokar, i fall Kronobetjenten vägrar att qvarhålla och afsända mig till inspärning, eller ock Kronobetjenten, om han efterkommer deras begäran och afförer mig, men hans förmän vägra att låta mig inspärras. Om åter desse förmän äfven låna sig till redskap åt våldet och verkligen låta innesluta mig i häkte; då skall all ansvarighet vara slut — då, när mitt lidande först kan blifva hårdt och långvarigt, skall

det förblifva ohämnadt af lagen. Och skälet härtill skall vara? — Att embetsmyndigheten måtte hafva större privilegium att göra ondt, ju högre upsatt den är; att en högre plats alltid måtte hafva större anspråk på folkets afsky och hat! Jag lyckönskar mitt fädernesland till ett sådant system. Jag lyckönskar hvarje medborgare till en personlig säkerhet af detta slag. Det lönar att äga lagar och domstolar och Öfver-domstolar, frihet, rättigheter, grundlags-ansvarighet för de högsta Embetsmän, högtidligt förbud för Konungen sjelf att någon förderfva eller förderfva låta, om ansvarigheten för det grymmaste af allt våld, som med lifvets bibehållande kan öfvergå oss, godtyckligt beröfvande af den personliga friheten och våra klagorops nedtystande i ett fängelses djup, skall blifva en sådan lek för misstyddandet — nej för det uppenbara föraktet — af en klar och oförtydbar lag.

Denne åklagare, som så väl tillstädat saken och visat så rent nit om lagens och mensklighetens fordran, har väl icke medgifvit fullkomlig strafflöshet — han har blott undvikit all lagens klara stränghet och sökt gifva strafflösheten; så till sägande, en mindre egentlig, en lindrigare karakter. Efter hans lära, skulle det högsta våld på en oskyldig, kunna medföra ett så eländigt ansvar (någon måttlig bötes-summa), att exemplet deraf endast tjente att afhålla hvar och en hädanefter misshandlad från den fåfänga mödan att anropa lagen om skydd. Jag vill söka visa, att denna slapphet i anklagelsen ingalunda är lagens fel, att ingen förtydning är tillräcklig att bortskymma dess tydlighet.

Det stadgande, som i frågor om Konungens Befallningshafvandes ansvarighet hänvisar på det af åklagaren åberopade lagrum 1 Kap. 12 §. Rättegångsbalken, angår åtal för embetsfel i utsökningsmål och fin-

nes i 9 Kap. 5 §. Utsökningsbalken, af sådan lydelse: "Nu kan så hända, att Konungens Befallningshafvande upsåtelliga, af hat och afund, eller för egen vinning, eller androm till viljes, hafver gjort den klågande orätt; varde för brott sitt lagliga dömd, som i Rättegångsbalken om domare sägs, och fyller upp allan skada." Straffbalken, som utstakar Konungens Befallningshafvandes befattning med brottmål, innehåller ingen ansvarighets-lag för denna befattning. Åklagaren har således följt Utsökningsbalkens hänvisning och utmärkt ofvannämnde i Kap. 12 §. Rättegångsbalken om ansvar för Domares embetsfel, såsom lämplig till förevarande händelse.

Jag vill ej bestrida riktigheten häraf. Fråga är blott, om detta lagställe, egentligen skrifvet för domare, skulle i en lika beskaffad anklagelse mot domare kunna hafva den verkan, man här vill gifva det mot Konungens Befallningshafvande, nemligen att utesluta tillämpning af den lag, hvilken särskildt handlar om det brott, som åtalas. Orden äro dessa: "Fäller domare orätt dom af uppenbar vårdslöshet eller oförstånd; miste embetet alldeles eller till viss tid, eller böte med penningar till treskiftes, allt efter omständigheterna, och fyller allan skada." (Detta moment är det, som åklagaren begagnat). "Gör han det upsåtelliga, af hat och illvilja, eller för vänskap eller muto och vinning; miste embetet och få det aldrig åter, gälde ock skadan, och muta gånge till de fattiga." "Nu kan så hända, att någor genom sådan vrång dom mister lif eller ära; varde domaren, för denna sin ondsko och arghet, sjelf straffad till lif eller ära." Tror man väl, att i fall den orätta domen vore en dom till laglöst häktande, den då icke, just i enlighet med detta lagrum, såsom icke stadgande något särskildt för ett så-

dant fall eller görande något undantag från allmän strafflag, skulle få straffas efter stadgandet i 20 Kap. Missgerningsbalken, *hvar som griper, bastar eller binder &c.?* Påstår man då äfven, att om en domare förfalskar sina domböcker eller de handlingar, som ligga under hans vård, han ej skall, lika med alla andra, stå under 8 Kap. 2 §. Missgerningsbalken?

Hvarföre skulle då ej Konungens Befallningshafvande, så väl som domare, anses efter de lagrum, som handla om den gerning, för hvilken han tilltalas? Kan nu denna klara sanning försvinna derigenom, att Konungens Befallningshafvande skall för sina embetsfel lagliga dömas, som i Rättegångsbalken om domare sägs? Svarar man ja; så är strafflösheten gifven, och lika lämplig till Domare och Befallningshafvande. Vid Domstolar och Executions-säten lyder vår personliga frihet under ett och samma godtycke, emedan i Kap. 12 §. Rättegångsbalken ej nämner något om oskyldigas häktande och ingen annan lag kan tillämpas. Än en gång: det lönar väl, att straffa för orätta domar och alla andra embetsfel, när intet straff finnes för detta grymmaste af allt, som vi lefvande kunna undergå!

Frukten af åklagarens efterlåtenhet är, att de anklagade erkänna alldeles ingen brottslighet. Deras lära är, att Konungens Befallningshafvande kan häkta oskyldiga, så mycket som behagas, endast någon kallad *skäligen misstänkt* mot dem yppas. Deras skäl äro värdiga denna lära. De äro *långvarig praxis*; men jag skulle säkert vara orättvis, om jag ens trodde dem, så vidt deras upgift rör dem sjelfva. Och skulle denna praxis vara allmän och bliva sanctionerad genom strafflöshet; då är det mig lika obegripligt, huru ett lagbundet samhälle i Sverige hittills kunnat, och huru det hädanefter skall kunna bestå. Med rättig-

heten till godtycklig arrestering kunna lagliga rättigheter ej för någon bestå. Der en makt finnes, som kan beröfva den oskyldige friheten, gifves aldrig en möjlighet att vara själfständig medborgare och uppfylla sina pligter, trygg under lagen. Skall man hvarje ögonblick bäfva att blifva gripen af denna makt; så kan man mot dess innehafvare aldrig företaga något till afvärjande af hvad annan godtycklig behandling som helst, emedan gripandet beständigt hotar att afväpna den klagande. Denna makt skall således kunna företaga allt, hvad den behagar, aldrig uppehållas af någon annan statsmakts motstånd, aldrig behöfva att bekymra sig om lag och samhällsordning.

(Forts. c. 2, g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Neapel. D. 21 Sept. berättade Giornale costituzionale, att Gen. Fl. Pepe inryckt i Palermo och utfärdat en proclamation, med löfte om fullkomlig amnesti. Om denna händelse har man väl inga nyare underrättelser; men från Messina berättas, att de största Magnater i Palermo kommit öfverens med Neapelska regeringen att öfverlemna staden, så snart en respectabel härsmagt befunne sig under dess murar. En ny deputation från Palermo väntades till Neapel, men var ännu icke ankommen d. 21 Sept. Dock visste man, att d. 15 var lugnet i Palermo fullkomligt återställt genom det nya säkerhets-gardet; de Neapolitanska soldaterna hade tagit tjänst hos Giuntan och officerarne utan detta vilkor blifvit frigifne; Giuntan hade skickat en parlamentair till Trapani, med tillbud af vapenhvila, men commandant och folk hade svarat, att de ville invänta Gen. Pepes befallning. — Furst Metternichs förklaring till Hert. af Gallo lydde så: "Efter en förändring, som bestormar samhällsbyggnadens grundvalar och lika mycket hotar thronernas säkerhet och de erkända constitutioners bestånd, som folkens lugn, skulle H. M. Kejsaren handla mot sina egna grundsatser, som alltid ledt honom, om han emottoge Hert. af Gallo."

Spanien. D. 21 Sept. öppnades debatterna öfver munkarnas reform. Om första (och viktiga)

gaste) artikeln yttrade sig Castrillo (Coadjutor i Siguenza) skarpt om nödvändigheten af munkarnes afskaffande; detta vore nödvändigt, i anseende till den förfärliga stats-skulden (14,000 millioner realer), till deras magt och oberoende af regeringen, till nationens häraf flytande vaumagt. Utskottets förslag till artikeln antogs d. 22 med 107 röster mot 32. Derpå antogs alla de följande artiklarna, till och med den 11:e. Den åttonde förbjuder, att de kvarblifvande munkar stå under någon annan magt än stiftets Biskop; enligt den tionde äro inga andra prelater lagligen antagna, än de, som äro valde af församlingarna; den tionde förbjuder klostrens stiftning och löftens afläggande; den tolfte handlar om de återstående klostrens antal. En debatt uppstod, huruvida Påfven skulle underrättas om saken; men många, i synnerhet Justitiæ-Ministern, fannno sådant öfverflödigt. D. 26 antogs det öfriga af lagförslaget om munkordnarnes uphäfvanne. Klostrens biblioteker och konstsamlingar öfverlemnas till Xefes politicos.

För Gen. Riego har, vid hans resa genom Valladolid, en lysande sête, med serenader och fyrverkeri, blifvit anställd, och en dylik bereddes för honom i Oviedo (der han, äfven som den nya Krigsministern Valdez, är född.) På Riegos ärliga tänkesätt, heter det, har man aldrig tviflat; men han har alltid varit en het och just icke polerad man. Han skall nu hafva ingifvit till Konungen en böneskrift att blifva dömd med Ministerns, sina fiender, och underkastas det högsta straff, om han finnes brottslig. — Cortes hafva fått officiell underrättelse, att Nya Spanien (Mexico) antagit constitutionen och håller på med val till Cortes. — I anledning af oväsendet d. 6 Sept., har det blifvit förbudet att, utan speciel tillåtelse, nalkas Konungen.

Portugal. Underrättelser från Lissabon af d. 25 Sept. innehålla, det den nya regeringen corresponderar med Porto Juntan; men föreningen synes ej så lätt att till våga bringa och många svårigheter uppstå. En från den förra till den sednare afsänd underhandlare, Gen. Major Fonseca Coutinho Epouva, hade måst lemna Coimbra med oförrättade ärender. Juntan har öfvervigten i opinion och äfven i trupper; men trupperna i Lissabon synas bestämmt tillgifna därvarande regeringen. Till och med har man på spektaklet i hufvudstaden hört ropas: "Leffe Ferdinand VII och Spanska constitutionen!"

D. 19 hade hela Estremadura och den viktiga

Fästningen Elvas förklarar sig för Cortes och constitutionen. Almeida hade följt Elvas's exempel. — Regeringen i Lissabon har vidtagit en författning om tryckfriheten. — Patriotiska gåfvor lemnas till betydligt belopp. — Sequestren på skepp i Lissabons hamn är uphäfven.

England. Då vittnen för Drottningen ankommit, hafva de af folket blifvit med glädjebetygelser emottagna. Då 20 af dem anlände till Dover, sprungo matrosar i vattnet och buro dem i land på sina armar.

En viss Peter Cucchi, som vittnat mot Drottningen och gifvit sig ut för värd på stora värds- huset i Triest, har af sin husbonde, den verkliga värden, blifvit i tidningarna dementerad. Han var kypare på värds huset och hade, "likasom den öfriga betjeningen, blifvit, vid tjenstens förlust, förbudet att spionera på gäster." Hvad Cucchi vittnat, nemligen att Drottningen varit sex dagar i Triest, är vederlagdt af Lieut. Hownam, som intygat, att Hon varit där blott en natt. — Samma dans, som Mahomet dansat för Drottningen, hade Granville Sharp sett dansas inför Marq. Hastings, hans Fru, Biskopen af Indien och alla förnäma Engelsmän i Calcutta.

Tidningen the Traveller har ett bref från en viss Maurizio Crede till Prefecten i Como af d. 3 Nov. 1816, af innehåll, att han blifvit körd ur Drottningens tjenst, emedan han låtit köpa sig af Bar, v. Ompteda att göra falska nycklar o. s. v. Crede hade kommit till England, såsom vittne mot Drottningen, men icke blifvit afhörd.

The Times säger: Nu skrika Drottningens fiender: "det är sant, det är ledsamt, att allt blir vederlagdt, icke blott negativt, utan ock positivt — men Konungen, Konungen måste skyddas." Nu skyddas Konungen af constitutionen, och vederbörande synas således blott behöfva att skydda sig under Konungens namn.

Frankrike. De arresterade utgöra nu ett antal af 50. Bland dem, som sitta au secret, äro Öfverstarne Fabvier och Sausset samt Öfverste-Lieutenant Caron.

Den nya Ministère, hvarom taltes, skulle komma att, under Talleyrands presidium, bestå af Molé, Villèle, Corbière, Fontanes m. fl. Detta allt är väl endast rykte; men så mycket är säkert, att nämnde Herrar ofta hållit conferencer, efter Talleyrands ankomst till Paris. Talleyrand har sedan rest tillbaka till Valançay. — I Bordeaux anställdes glädjebetygelser för den liberala depu-

terade Beauséjour. Andra aftonen var samlingen stor och militären måste lägga sig emellan, så att ändligen ropet: "lofve Konungen, oinskränkt," fick öfverhanden.

Öfra Italien. Öfverbefälhafvaren för Österrikiska arméen i Italien, Baron Frimont, har fått ordres att förlägga infanteri-regimenterna i Rikets städer och fästningar, men cavalleriet på landet. Det talas om ett läger på vänstra Postranden. Marcherne hafva mycket afstodnat och arméen är tätt cantonerad.

Tyskland. H. M. Kejsarn af Österrike har svarat en deputation af Grefskapet Pesth: "Genom Guds bistånd har det lyckats mig att mot all fara skydda de mig anförtrödda trogna folk och att kunna använda min beständiga omsorg på det som länder till monarkiens bästa. Verlden har nu öfverallt fallit i galenskap, försmår sina gamla lagar och sträfvar efter inbillade constitutioner. Ägen en från Edra fäder ärfd constitution; J älsken den; äfven Jag älskar den och skall upprätthålla och till våra efterkommande öfverlemnna den. Jag hysar för öfrigt till Er det fulla förvonde, att J, i nödens stund (den Gud afvände), icke skolen öfvergifva mig, och det samma kunnen J mig tillförsigt vänta af mig." Talet hölls på latin och slutet lydde så: "Vos habetis constitutionem; reveretis et ametis illam, et sic aliae nationes dumtaxat lissent, nos invicem felices erimus ac contenti." Detta väckte en ogemen enthusiasm, och ständerna lofvade att inom fyra veckor completerera alla till Italien gående regimenter. — Kejsären ämnade af d. 19 dennes vara i Troppau.

Turkiet. Ali syntes nära sin fullkomliga undergång, sedan Parga, Prevesa, Berat hade capitulerat. Veli (Alis son) sades hafva fått löfte om säkerhet för lif och egendom. En Velis son blef fången vid Pargas intagande. Alis andra son, Mukat, blef fången vid Berats öfvergång. Ali är förlorad utan att hafva slagits; alla hafva öfvergifvit honom. I Parga funnos hans skatter, 180 Ökka guld och silfver, och ofantliga förråd. Trupparna förklarade sig icke vilja slåss mot ett hufvud, för hvilket de knäböjt. Han sades icke vilja gifva sig till någon af de särskilda Pascharna, men väl åt Patro Bey. Sednare underrättelser innehålla, att sedan han var öfvergifven af alla, utom 63 man, beslöt han spränga sig och dem i luften. Men hans folk upplacke denna föresats och utlemnade honom till Storherrens truppar. Hans öde är snart afgjort. Hans mesta skatter skola vara räddade till Malta.

STOCKHOLMS COURIER

Måndagen den 30 October.

Sine ira, studio et metu.

LAGFARENHET.

(Forts. fr. N:o 86).

Hvad betyder *skäligen misstänkt*, och hvem är det, som ej kan blifva det? Antingen måste de anklagade erkänna, att de oskyldige, dem de häktat, icke voro skäligen misstänkta, eller ock påstå, att hvar och en är det, som blir *angifven* för brott — och icke ens angifven af en välfrågad, i något afseende vederhäftig person, men af en häktad missdådare. Jag kan ej föreställa mig en enda medborgare, som ett ögonblick vet sig trygg mot möjligheten af en sådan angivelse. Äfven om jag icke tror, att den myndighet, som här, på en dylik anledning, befalld häktande, haft någon del i de medel, genom hvilka angifvelsen var åstadkommen, måste jag vara berättigad att antaga den lätta utvägen för en sådan myndighet att låta frambringa angifvelser af detta slag, när helst och mot hvem den behagar. Hvarje människas personliga säkerhet vore således uppenbarligen i denna myndighets hand, den stund det skulle tillåtas henne att begagna *skäligen misstänkar*, innefattade i detta slags angifvelser, till förevändningar att beröfva oss friheten.

Man talar om *allmän säkerhet*, såsom ändamål för ett dylikt förfarande. Man

påstår, att brott endast på detta sätt kunna upptäckas och förebyggas. Det är då icke ett brott, att en af staten erkänd myndighet tillåter sig, hvad som medgifves vara ett det gröfsta missdåd af en enskild person! Samhällsordningen skulle vara ett så orimligt ting, att den icke kunde befrämja sina ändamål annorlunda, än genom öfverträdelse af de lagar, för hvilkas helgd den är stiftad! Är det sannt, att den någonsin behöfver på detta sätt uprätthålla sig — bort då med samhället och den trygghet, för hvars vinnande vi underkastat oss det! Våldstillstånd är sämre än vildhettstillstånd, våldsmakt är ingen samhällsmakt.

Nej, det är en hädelse mot ordning och människosamsfund, att säga, det den oskyldige måste straffas och förtryckas, på det brott och oordningar må hämmas. Den Allvise Uphofsmanen till människonaturen har icke gifvit henne ett sådant lyte, fastän Han någon gång tillåter, att affällingar från hennes höga bestämmeelse våga beskylla Honom för ett så eländigt misstag i frambringandet af sitt ädlaste verk. Det goda skall befrämjas genom rena medel. Straff öfver brotten skola drabba den brottlige. Jag säger icke, att den, som vakar öfver strafflagarne och brottens upptäckande och beifrande, får lemna hvar och en i frihet, till dess bevisning om hans brott föregått i laglig form. Men han får ock-

så, lika litet som hvar och en annan, förgripa sig på någons frihet, innan han sjelf vet, att sådan bevisning finnes, hvarigenom den angifne kan blifva lagligen besvärad. Han må icke begära, att hvarje till häkte skyldig brottsling skall kunna fängslas, innan han för rätta ställes — ty det skall i evighet bli detsamma, som att den oskyldige skulle gripas med den skyldige.

Det är icke så farligt, som man låtsar tro, att en och annan missdådare någon tid håller sig undan eller tager flykten — och detta är likväl det värsta, som genom det lagliga förfarandet kan hända. Om en sådan kan fly ur landet, hvarföre missunna honom det? Ertappas han under flykten, belastad med misstankar (jag säger dock icke *skäliga* misstankar, ty jag vet icke, om jag förstår, hvad det betyder); så må hans häktande icke klandras. Han efterlyses imedlertid och man tager sig till vara för hvarje okänd, som kan misstänkas att vara han. Erfarenheten visar tillräckligt, huru litet en sådan förmår uträtta, innan han faller i rättvisans händer, och hans exempel blir det mest varnande. Huru ringa är ej denna skada, om den ock många gånger uprepas, emot den gräsliga förgripelsen att våldföra en oskyldig! Och likväl har jag ännu icke beräknat det omätliga, med ingen ting jemförliga förderf, som sjelfva folkslynnnet lider genom en outhärlig bälvan för en godtycklig makt, under hvilken ingen, åtminstone bland den lägre hopen, vet sig vara trygg mot misshandling, ehuru oskyldig han må vara. Den, som älskar att lesa bland slafvar, ständigt färdiga till upresning mot deras förtryckare, honom tillhör det att förfäktas en våldsamt polismakt och arbiträra arresteringar.

Men, framför allt, huru grymt förhär-

delse mot rättvisan är det icke, att af mina arma underhafvandes ömkliga öde taga sig anledning att förfäktas ett sådant våldssystem! Skulle det då varit farligt att lemna på fri fot dessa af det svåraste bland alla jordiska lidanden nedtryckta gamla föräldrar, om äf de varit med den billigaste misstanka besvärade, att äga någon känedom af deras förtappade sons missgerning, någon delaktighet i bemödandet att dölja den? Tror man väl, att de skulle kommit långt, om de företagit sig att stryka landet omkring, för att undgå en ransakning, för hvilken de, vid första underrättelsen om sonens gripande, ej visade någon sådan iruktar, som kunde förmå dem till flykt, hvartill de under flere dagar derefter ej saknade råderum, innan de grepos? Kan man påstå sig hafva, i sitt barbari, röjt ens någon urskillning, då man belastat dessa smärtans och förtvillans rof med fjättrar och vräkt dem i ett stinkande fängelse, utan att *veta* — jag säger: *utan att veta*, ty det var blott en missdådares upgift, som besvärade dem — utan att veta, hvad ondt de gjort?

Det är likväl naturligt; ej mindre än oförsynt och ansvarigt, att dessa våldets offer ännu i denna stund misshandlas med smädeliga tillmälen om medbrottslighet, i trots af sjelfva Konungens utslag, som frikänner dem. Det är naturligt, säger jag, emedan det visar, att man känner ett behof af deras brottslighet, för att ursäktas deras misshandlande — så litet är man i stånd att bringa i system läran om godtycklig medfart mot oskyldiga. Det är naturligt; ty det skulle fördras rättvisa och samvete, för att någonsin uphöra att lägga sten på den förkrossades börda, uphöra att hata och förfölja dem, i hvilkas oskuld man ser sin fördömelse, känna allt det afskyvärda i försöket att minska sitt straff

genom försvårande af sitt brott på förtrampade uslingars bekostnad.

Icke dess mindre är det oklokt; ty all klokhet bedrager sig, när dess afsigter icke äro rena. Hvertill skall det väl gagna de anklagade att ideligen uprepa dessa mot den bevisade oskulden och mot dess frikännelse domar förgrifliga talesätt: "att de med den redan häktade brottslingen, i hvars hus ransakan efter röfvadt gods blifvit anställd, mente mördarens moder - - huru det från Helsingholmen komne gods skulle i hennes hemvist igenfinnas" (derom man åberopar bland annat hennes egen uppgift, som dock i sjelfva verket var fångvaktaren Grönbergs uppgift) — "huru det med flickan Annas och pigan Anna Cajsas häktande åsyftade ändamål var, att förekomma skingring af det från Helsingholmen rånade godset" (hvilket, enligt full bevisning, låg kvar på Helsingholmen 14 mil från Finsta och aldrig var derifrån rånadt) — "huru man ansett riktigheten af mördaren Petter Anderssons uppgift om medbrottliga vara bland de starkare skäl till de angifnas häktande, som någonsin kunde förekomma" o. s. v.? Hvertill, säger jag, skola sådana talesätt gagna? Tror man sig derigenom kunna bibringa andra sitt förakt för den bevisade sanningen och för den högsta Domare-makt, som genom rättvis frikännelse gjort sanningen gällande? Hvilken förblindelse, att icke begripa, hvad man skulle vinna, om man, i stället för allt smädande, all fåfång utgjutelse af ilska och harm mot oskyldiga offer, dem man borde beklaga, valde att visa menniskohjerta och samvete och rättsinnighet, erkände och afskydde sitt grofva misstag, hyllade lagen och utlemnade sig frivilligt åt det straff, som utan lagens kränkning ej kan undvikas, sparade ingen ting för godtgörande af de olyckligas lidande! Så länge

det finnes en makt, som kan benåda, skulle man på detta enda sätt kunna göra sig värd en förskoning från lagens stränghet. Rätt säker måste man vara om sin seger på lagen, för att heldre fullfölja striden mot honom. Ty misslyckas man i denna strid, då bör man anse allt förloradt utan räddning. Medborglighetens förlåtelse var möjlig ännu för den, som blott våldfört lagen, men erkänt dess höghet och sitt fel, endast begagnat alla möjliga ursäkter därför. Den åter, som med öfverläggning förklarar sig för medborglighetens och lagens fiende, för att förfäktat sitt fel och förhärda sig i upsåtet att framgent handla på samma sätt, måste segra på rätts-tillståndet och se sin våldsmakt bekräftad, eller också sjelf ohjelpigt krossas af lagens seger.

Då jag säger, att man känner ett behof af de oskyldigas brottslighet, för att ursäkta deras misshandlande; föreställer jag mig likväl ingen annan misshandling, än häktandet; och jag torde icke behöfva påminna, att, i fråga om torturen och Herr von Sydows delaktighet deri, gör de våldfördas brottslighet eller oskuld ingen ting till saken. Torturen ursäktas icke med de verkliga brott, den skulle kunna upptäcka.

Den sista af alla ursäkter är att hafva medbrottliga, och denna ursäkt hafva de anklagade icke lemnat obegagnad. Brottet skall, heter det, desto mindre kunna dem tillvitas, som domaren, hvilken tillhört pröfva, hvad emot de häktade personer förekommit, fällt Anders Andersson och hans hustru till urbotat ansvar, samt Anna Andersdotter och Anna Cajsa, jemte desse, från första urtima tinget till länshäktet återkommit, och något domarens förordnande om deras lösgifvande från fångelset förr, än sedan målet vid ett ytterligare urtima ting förevarit, icke blifvit Konungens Befallningshafvan le kungjort.

Den domare, som här åberopas, är icke ansvarsfri; och jag skall ej underlåta att följa den mot honom redan började anklagelsen med lika upmärksamhet, som jag egenat åt den nu i fråga varande. Att flera kunna blifva straffade för ett och samma brott, det blir då den enda upptäckten att häraf hämta; och denna upptäckt bör icke vara ny för dem, som så mycket nitälskat om medbrottsligas anskaffande i Petter Anderssons mordgerning. För min del har jag icke föreställt mig, att någonsin reconvention för olaglig anklagelse och häktande skulle kunna försvinna derigenom, att anklagelsen blifvit af en domstol olagligen gillad. Det behöfves endast uphäfva denna domstols beslut, för att återgifva reconventions-anspråket dess kraft. Om nu olyckligtvis Wermdö skeppslags Tingsrätt belastat sig med skuld för de oskyldigas kvarhållande i häkte och för en orättvis straffdom öfver två af dem; så har deremot Kongl. Hofrätten, vid första påseende af saken, hvilken då hade alldeles samma skick, som vid första tinget hos Häradsrätten, hvad de begge flickorna angår, och det samma som vid afkunnandet af Häradsrättens slutliga utslag, hvad de till straff dömda föräldrarne beträffar, funnit det uppenbart, att föräldrarne voro oskyldige, och att flickorna aldrig med något fog varit tilltalade. Med ett sådant ogillande af Häradsrättens åtgärder och beslut, ett ogillande, som äfven af Kongl. Maj:t är bekräftadt, har vägen till uprättelse blifvit öpnad för de oskyldige mot alla dem, som vållat deras lidande.

Det ryktbara, oformliga så kallade Smedjegårds-förhöret, hvarvid Herr von Sydow fört ett protokoll, som af ingen blifvit vitsordadt, och hvilket skall vittna om de svåraste bekännelser, gjorda af de häktade efter alfvarliga föreställningar, har åklagaren

äfven gjort till ett föremål för sin upmärksamhet, ehuru han icke försökt att uppskatta straffbarheten af detta förfarande. Han säger, att det innehåller en obehörig befattning med hvad som tillhör domare-embetet; och detta kan icke bestridas. Men svårare utseende får denna egenmyndighet, när man besinnar, huru föga möjligt det är, att Herr von Sydows protokoll kan vara sannfärdigt och hans förfarande styrkt af nit för sanningens upptäckande.

De olycklige, som enligt detta protokoll skulle hafva för honom bekänt allt, hvad dem tillvitades, dröjde icke att tala sanning och återkalla sina bekännelser, så snart de sågo sig i frihet dertill, så snart de af mig försäkrades, att ingen fara dermed var förenad, intet våld mer skulle blifva användt. Hvarföre talte de då icke sanning genast inför Herr von Sydow? Kan han väl sjelf neka, att i fall han velat se och höra, för att upptäcka sanning, han skulle fått anledningar nog att betvifla frivilligheten i de bekännelser, som hans alfvarliga föreställningar åstadkommo? Om han velat se och höra, skulle det väl varit möjligt, att han icke utrönt, hvad de olycklige så bögligen längtade att yppa, de pinliga medel, som på dem voro använda, så vida de icke först i hans närvaro användes? Om han kommit för att upmana dem till sannfärdighet och för att höra dem såsom oväldig Embetsman; skulle väl någon fruktan för deras plågåre, i fall han ej sjelf hört till dessas antal, hafva afhållit dem att upptäcka, hvad dem öfvergått? — Nej, hans alfvarliga föreställningar måste hafva varit föreställningar att blott bekänna, hvad som förestafvades, alldeles icke att säga, hvad de bekännande verkligen visste med sig. Så beskrives Smedjegårds-förhöret af de förhörda sjelfva; och det beskrives med det tillägg, att två af desse olycklige, nem-